

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

No7
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 698 sahifa,
1-iyul, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Umarova H. O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik

Shoumarov G.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik

Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor

Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor

Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor

Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor

Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor

Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)

Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)

Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)

Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)

Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)

Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)

Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor

Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor

Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor

G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)

Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti

Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor

Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)

Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)

Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent

Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori

Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari

Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Umarova H. O'. – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Konvergent tahririyat mas'uliyati: Yangi O'zbekistonni barpo etish jarayonini yoritish tendensiyalari	16
Doniyorov Salim Musurmonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy bilimlarini shakllantirish.....	23
Nazarov Odil Omanqulovich	
"Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"da ijtimoiy-pedagogik hamkorlikning o'rni	27
Abirova Umida Nazarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda uchraydigan nutq nuqsonlarini oldini olish va uning ahamiyati	30
Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li	
Pedagogik jarayonda axloqiy qarashlarni shakllantirish usul va vositalari	34
Xudoykulova Shaxlo Mamaniyozovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining ijodkorligini rivojlantirishda ta'limiy o'yinlarning ahamiyati	38
Salimova Dilmira Farxodovna	
Aholining iqtisodiy axborot savodxonligini oshirishdagi muammo va kamchiliklar	41
Rajabov Asliddin Xolmirzayevich	
Favqulodda vaziyatlar yo'nalishi ta'limida muloqotning ahamiyati.....	44
Boltayev Baxtiyor Yunusovich	
Biologiya ta'limi va raqamli texnologiyalar	48
E. Po'latova	
Boshlang'ich ta'limga tayyorlov guruhi bolalarini kasbga yo'naltirishda stem yondashuvining ahamiyati ...	51
Egamova Ravshanoy Surobjonovna	
O'zbekiston TIMSS natijalarini qanday yaxshilashi mumkin?	
Innovatsion ta'lim yondashuvlari va samarali strategiyalar.....	55
G'ayniddinov Shayxislom Tolibjon o'g'li	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda mutaxassislar hamkorligi	60
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Developing Student's Critical Skills Through Technology-Enhanced English Lessons	63
Mavlonova Dildora Shuxrat qizi	
Bahrom Ro'zimuhammad she'rlarini o'qitishda integratsiya usulidan foydalanish	67
Nomozova Dilobar Suyun qizi	
Aksiologik yondashuvlar asosida bo'lajak pedagoglarda altruizm ko'nikmalarini shakllantirish: bosqichlar va tamoyillar	72
Norboyeva Moxigul Shavkat qizi	
3D Modeling of Virtual Chemical Laboratories	75
Qayumov Jamshid Ma'rufjon o'g'li	
Fostering Metacognitive Skills in Efl Learners Through Ai-Supported Instruction: a Review of Recent Literature	80
Ruzieva Maftuna	
Onlayn va gibril ta'lim sharoitida mashinasozlik texnologiyasi faniga qiziqishni oshirishning nazariy asoslari.....	85
Sarimsakova Soxibaxon Raxmonjanovna	
Loyihalashtirilgan integral darslar samaradorligi (9-sinflar uchun "Metallar va ularning umumiy xususiyatlari" mavzusida)	88
Sharipova Hakima Shavkatovna	
Metacognition and Self-Regulated Learning	92
Turayeva Nazira Ibragimovna	
Методические возможности совершенствования обучения научной письменной речи на основе коммуникативно-деятельностного подхода	95
Меденцева Наталья Петровна	
Transformatsion jarayonlarda tibbiyot oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirish strategiyalari	100
Jonibekov Jasur Jonibekovich	

O'zbek milliy musiqasi: boy madaniyat va san'atning ajralmas qismi.....	105
Rustamova Maxsuma Farxodbek qizi	
Sharq va G'arbda tibbiyot fanlarining yaratilishi tarixi.....	108
Bakayev Najmiddin	
Didaktik o'yinlar bola faoliyatining asosiy vositasi sifatida.....	112
Egamova Madina Qobil qizi	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalarining konvergent-kreativ tafakkurini takomillashtirishning didaktik asoslari.....	116
Egamova Shukriya Amanovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida universal ta'lim faoliyatlari orqali tarbiyaviy maqsadlarga erishish imkoniyatlari	119
G'aybullayeva Nafisaxon Nosirjon qizi	
Matematika o'qitishning klassik metodlaridan zamonaviy usullarga o'tish	124
G'ofurov Jamoliddin Xusniddinovich	
Jahon miqyosida maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari	128
Hoshimova Dilnoza Boymirzoyevna, Mahmudova Zulfiya Homidovna	
Bo'lajak o'qituvchilarning prognostik kompetensiyasini rivojlantirish tamoyillari.....	131
Ikromova Munisa Sheraliyevna	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy tayyorgarligini grafik ma'lumotlar asosida oshirishning didaktik asoslari	134
Jumanazarova Zuhra Qosimjonovna	
Sport va jismoniy tarbiya pedagogikasida innovatsion metodlar	138
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	141
Jumayeva Sarvinov Ilhombekovna	
Talabalarda nutqiy tarkibiy tuzilmalarni shakllantirish texnologiyasi	145
Kiyamova Maxbuba Sultanovna	
Innovatsion yondoshuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining fikrlash qobiliyatini rivojlantirishning amaliy jihatlarini	148
Mamadiyev Jamol	
Ingliz tili matnlarini o'rganishda 6-sinf o'quvchilarining grammatik kompetensiyasini oshirish va tatbiq qilishning samarali usullari.....	152
Sharipova Firuza Mehriddinovna	
Kar va zaif eshituvchi yuqori sinf o'quvchilarining axborot kompetensiyasini rivojlantirish modeli	155
Tursunov Hojiakbar Hamidullo o'g'li	
Maktabgacha ta'limda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim – pedagogik muammo sifatida.....	159
Xallovkova Maksudaxon Ergashevna	
Altruistik xulq-atvorning shaxsiy va ijtimoiy determinantlari.....	162
Xatamova Ferangiz Ibodulloevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-pedagogik mahoratini teatr pedagogikasi vositalari orqali rivojlantirishning xorijiy va milliy tajribasi	166
Xudoyberganova Matluba Qulsoxatovna	
Refleksiv yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va afzalliklari.....	170
Yodgorova Gulrux Farhodovna	
Совершенство методики формирования компетентности будущих студентов-искусствоведов в условиях цифрового образования.....	174
Юлдашев Эргаш Сабинович	
O'z-o'zini rivojlantirish tushunchasi va uning pedagogik mohiyati.....	177
Kudenov Temurbek Maxsetbaevich	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida hikoya janrini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish dolzarb muammo sifatida	180
Ergasheva Shoxida Nurmuxammadovna	
Ingliz tili darslarini interaktiv tashkil etishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni va metodik yondashuvlar	185
Raxmatullayeva Barno Baxtiyor qizi	
The Effectiveness of Using Podcasts to Enhance Listening Comprehension and Vocabulary Acquisition in Secondary School English Classes	189
Meliboyev Zuxriddin Isroil ugli	

O'zbekiston tarixi darslarida pedagogik improvizatsiyani texnologiyalashtirish va raqamlashtirish imkoniyatlari	192
Ergasheva Muhayyoxon G'anijonovna	
Tasviriy faoliyat vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning samaradorligi.....	196
Arslanova Umidaxon Komiljon qizi	
Baxtli pedagoglar sirlari yoki kasbdagi subyektiv farovonlik	201
Adilova Zulfiya Djavdatovna	
Ayollarning siyosiy faolligini oshirishda gender kvotalarining o'rni	204
Abdukaxorova O'g'iloy Isroiljon qizi	
The Content of Developing Students' Communicative Culture Through a Bilingual Approach	207
Abdukhaliyeva Feruzakhon Ulugbek kizi	
Maktabgacha yoshdagi nutqida kamchiligi bo'lgan bolalar so'zlashuv nutqini shakllantirishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish ahamiyati.....	210
Abdullayeva Ugiloy Djurayevna	
Chet tili intellektual va kasbiy rivojlanish kaliti	214
Aripova Sayida Abdullaxatovna	
Raqamli etiket: zamonaviy ta'limda yangi madaniyat talabi	217
Rasuljon Atamuratov	
Raqamli xiyonat: zamonaviy munosabatlar va sodiqlik inqirozi.....	221
Azizova Shodiya Utkur qizi	
Badiiy tarjimada leksik birliklarning lingvomadaniy aspektlari	224
Mardiyeva Maxbuba Shavkatovna	
O'quvchilarda funksional savodxonlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan dasturiy platformani pedagogik loyihalash.....	228
Obloqulov Sulaymon Maxmayusuf o'g'li	
Kurashchilar orasida jarohatlarning oldini olish: reabilitatsiya va profilaktik uslublar	232
Ochilova Sarvinoz Salim qizi	
Xalq og'zaki ijodi vositasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishga tayyorlashning pedagogik-psixologik jihatlari	236
Oxunova Nozimaxon Mirzag'ulom qizi	
Loyiha asosidagi o'qitish orqali yoshlarda liderlik qobiliyatini rivojlantirish usullari.....	239
Risvayeva Charos Zaydilla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'yinlar vositasida o'rgatishga qaratilgan mashq va topshiriqlarning samaradorligi.....	242
Toshniyozova Dildora, Meliyeva Nargizaxon	
Bo'lajak o'qituvchilarni tarixiy va ma'naviy ideallarga aksiologik munosabatini rivojlantirish modeli	245
Tursunova Dilnoza Adhamjon qizi	
Shaxs rivojlanishida pedagogika va psixologiyaning o'rni	248
Umirova Guldon Jamoliddin qizi	
Toshkent shahri havosi ifloslanishining sabablari va oldini olish choralari	251
Ungalov Akmal Navruzovich	
Sun'iy intellekt asosida tuzilgan interaktiv platformalar va ulardan foydalanuvchi tajribasi	254
Xabirova Zulfiya Anvarbekovna	
Talabalar ijtimoiy faollik indeksini rivojlantirishda tyutorlik faoliyatining o'rni va ahamiyati	257
Xamrakulov Jasurbek Muxammadjon o'g'li	
Hozirgi davr pedagogikasida sharqona ta'limning ahamiyati.....	260
Yuldasheva Mastura Islamovna	
Пословицы и поговорки как отражение картины мира	263
Алламбергенова Шахноза Садатдиновна	
Raqamlashtirish sharoitida talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini rivojlantirishda mustaqil ta'limning o'rni	268
Abdumannopov Muhammadsahib Muhammadyusuf o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy-kreativ kompetensiyalarini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlar.....	272
Khadicha Mukhamadiyeva Karomatovna	

Zamonaviy didaktik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning analitik va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish.....	277
Mo'minova Gulhayo Turg'unboy qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tyutorlik faoliyatiga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari	280
O'rinova Nilufar Muhammadovna	
Aholi o'rtasida yoshlarning pedagogik intervensiyalar orqali ilmiy faolligini oshirish va sog'lom turmush tarzini shakllantirish metodikasi.....	286
Raximov Xasanboy Kamoliddin o'g'li	
Buyuk ipak yo'li – yangi geosiyosiy va iqtisodiy aloqalarning tarixiy asosi sifatida.....	290
Tugalova Madina Erkin qizi	
Ilk maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiya.....	293
Umarova Muyassarxon A'zamjonovna	
Rus tilida o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari	297
Xanova Dilrabo	
Didactic Possibilities of Teaching English in Primary Schools Based on 3D Interactive Technologies	303
Kholiqova Lutfiya Umurzoqovna	
Raqamli dasturiy vositalari asosida organik kimyo fanini o'qitish jarayonlarini loyihalashtirish modeli	306
Ametova Guljamila Elbrusovna	
Talabalarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirishning amaliy asoslarini takomillashtirish	310
Baydjanov Bekzod Xaitboyevich	
Aksiologik yondashuv asosida o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishning til o'rganish jarayonidagi ahamiyati.....	314
Choriyeva Feruza Amrullayevna	
Ibrayim Yusupovning "Saksovul" she'rini o'qitish metodikasi	317
Darmonov Allayar Abdilxaq uli	
Innovatsion ta'lim sharoitida talabalarning madaniyatlararo kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi....	320
Ergasheva Anbar Shaymardan qizi	
Oiladagi zo'ravonlik: sabablari, oqibatlari va psixologik yondashuvlar	324
Jo'rayeva Kaniza Akbarali qizi	
Darsda talabalar nutqiy qobiliyatini shakllantirish masalalari.....	329
Kamoliddinova Maftuna Xusniddin qizi	
Nodavlat ta'lim tashkilotlari o'quvchilarida kreativlikni shakllantirishni boshqarish	334
Nasriddinov Xasan Baxtiyor o'g'li	
Nutq nuqsoniga ega bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik aspektlar va pedagogik yondashuvlar ...	339
Normatova Maftuna Kengash qizi, Kamolova Gulshoda Jobir qizi	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash diagnostikasining psixologik va pedagogik manbalardagi talqini	346
Saotmuratova Zebo Yuldash qizi	
OTM talabalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning tashkiliy va pedagogik shart-sharoitlari.....	350
Tokumbetova Mexribonu Shavkat qizi	
Ma'naviy yetuklik sari: jadid adabiyotining o'rni.....	356
Abdullayev Ro'zimuxammad Akramjon o'g'li	
Nemis tilida derivatsion leksik birliklarning o'qitishning lingvodidaktik asoslari	361
Abduraxmanov Sirojiddin Muminkulovich	
Bo'lajak o'qituvchilarda baholash madaniyatini shakllantirish: adolatli, obyektiv va motivatsiyalovchi baholashga tayyorlash	365
Boymirzayev Farxodjon Raxmatjon o'g'li	
Maktab ta'limida ko'paytirishning qulay usullari.....	371
Ergasheva Shahlo Shoabdullo qizi	
Sensor integratsiya buzilishlari bolaning nutq, harakat va hissiy rivojlanishiga ta'siri	375
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Inson jamiyatdagi ish faoliyatida va psixologiyasida sportning o'rni.....	378
Isoqov Nuriddin Halim o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini integrativ o'qitishga metodik tayyorgarligini takomillashtirish	382
Jo'rayeva Nargiza Jamolidinovna	
Обучение дошкольников иностранному языку в различных видах неречевой деятельности	386
Марасулова Доно Нигматуллаевна	

Til o'rgatishda matnning didaktik va kommunikativ ahamiyati	389
Ungarbayeva Ayman Davletbayevna	
Munavvarqori Abdurashidxonov – jadidchilik harakatining ma'rifatparvar yo'lboshchisi	393
Xasanboyeva Ruxshona Nurmatjon qizi	
Dars jarayonida o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini shakllantirish	396
Yulchiyeva Shoxsanam	
Особенности использования современных педагогических технологий в преподавании естественных наук в общеобразовательной школе	399
Мажидова Мадина Фархадовна, Мажидов Шерзод Фархадович	
Повышение информационной грамотности и формирование информационной культуры студентов в среде дистанционного обучения.....	403
Р. К. Аuezova	
Воздействие медиа в контексте социального формирования личности.....	407
Хайдарова Гулинур Нурбек кизи	
Теоретические основы развития интеллектуальных способностей студентов	411
Чинкулова Гулмехра Бахроновна	
O'qituvchining o'z darsini tahlil qilishi: tajriba va amaliyot	417
Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li	
Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini rivojlantirishda ma'naviy-axloqiy tadbirlarning o'rni	423
G'aybullayeva Sabohat Ulug'bek qizi, Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining adabiy kompetensiyalarini rivojlantirishda matn ustida ishlashning ahamiyati.....	426
Islomova Xafiza Azamatovna	
O'quvchilarda estetik qobiliyatlarni shakllantirishda xalq og'zaki ijodining tarbiyaviy-metodik salohiyati	430
Kaxarova Gulnora Sa'dullayevna	
Boshqaruv kompetentligi tushunchasining pedagogik psixologik va menejment sohalaridagi ilmiy asoslari va evolyutsiyasi.....	434
Mamatqulova Kimyoxon Abdujalilovna	
Muhandislik ta'limida zamonaviy kompyuter grafikasi vositalari yordamida talabalarning konstruktorlik faoliyatini rivojlantirish.....	438
Muxitdinov Abdurahob Abduvalievich	
Turizm sohasiga oid terminlarni o'qitishda axborot texnologiyasi orqali takomillashtirish	442
Nishanova Hafiza Vafogulovna	
Ilmiy maqola yozish kompetensiyasini rivojlantirishda statistik metodlarni integratsiyalashning ta'limiy samaradorligi	446
Rahimova Indira Quddrat qizi	
Sotsiologiyatning asosiy tushunchalari va konsepsiyalari	451
Rustamova Mohimbonu Maxammadjon qizi	
Pedagogik mahoratni baholashda O'zbekiston va Kanada tajribasining qiyosiy tahlili	455
Tursinova Zoxida Sharabidinovna	
Basketbolning insonning jismoniy va kognitiv rivojlanishiga ta'siri: ilmiy tahlil.....	463
Umarjanov Alimardon Alisher o'g'li	
Talaba qizlar psixik salomatligi xususiyati deviant xulq-atvorni keltirib chiqaruvchi omil sifatida.....	466
Xasanova Mashxura Abduvalievna	
Ta'lim jarayonida o'yinlardan samarali foydalanish texnologiyasi.....	471
Ortiqova Yulduz Akram qizi	
Innovatsion ta'lim muhitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-pedagogik mahoratini teatr pedagogikasi vositalari orqali rivojlantirish	475
Xudoyberganova Matluba Qulsoxatovna	
Talaba-qizlarda ongli vatanparvarlikni aniqlashda L. Starkining tanqidiy fikrlashni baholaydigan modifikatsiya qilingan testidan foydalanish metodikasi	479
Egamberdiyeva Nodira Melibayevna, Xaydarova Ra'no Anvarovna	
Akademik litseylarda fizikani o'qitish jarayoniga "Case-Study" metodini integratsiyalash	484
Batirov Behzod Baratovich	
Nasriy asarlarni o'rgatish samaradorligini oshirish	489
Maftunaxon Akbarova	

Autik spektr buzilishi bo'lgan bolalarda sun'iy intellekt yordamida shaxsiylashtirilgan o'qitish	493
Norboyeva Zamira Ravshanbekovna	
Milliy libos dizaynida an'anaviy va zamonaviy elementlar uyg'unligi	496
Xo'jamurodova Sevinch Abdilmajidovna	
Роль дидактических игр в развитии пространственного воображения учащихся	499
Валиев А. Н., Иброхимова Д. Н.	
Технология проблемного обучения как средство формирования критического мышления при обучении русскому языку	505
Собирова Гулибарно Зайнитдин кизи	
Bo'lajak o'qituvchilarning amaliyot jarayonida raqamli pedagogik resurslardan foydalanish samaradorligi	510
Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, To'xtayeva Robiya Ravshanbek qizi	
Changes in Milk Production and Quality Indicators of Milk Flow (Goats) in Accordance With their Origin and Feeding	515
Abdurasulova Kamola G'afurovna, Pardayeva Muborak, Tursunqulova Diyora, Fayziyeva Vazira	
Maktab o'quvchilarining tarixiy jarayonlarni idrok etishida badiiy adabiyotlarning o'rni	519
Akbutayeva Nafisa Bozarovna	
Talabalarda ijodiy kompetensiyaning pedagogik-psixologik jihatlari	525
Berdiyeva Nilufar Berdiyeva qizi	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muhim pedagogik muammo sifatida	529
Ibragimov Abdulla Abdurayimovich	
Nutqiy rivojlanishi sust bo'lgan maktabgacha yoshdagi bolalarda ko'rgazmali-obrazli tafakkur xususiyatlari	536
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Biologiyaning "Ekosistema" bobini muammoli o'qitish metodikasini takomillashtirishga doir materiallarni tanlash tamoyillari	540
Jumanov Muratbay Arepbayevich, Ravshanova Umida Baxriddinovna	
Sharq mutafakkirlarining ma'naviy merosidan maktabgacha yoshdagi bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirishda foydalanish	544
A. Abdumannatov, Kattayeva Xumora Mamadiyor qizi	
Yoshlar ma'naviyatining shakllanishida milliy an'analar va qadriyatlar	548
Kulmatov Primkul Melikuziyevich	
Ingliz tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv va ertaklardan foydalanish	552
Madina Tashpulatova	
Globalashuv davrida jahon geografiyasida siyosiy jarayonlar	555
Mamatkulova Mayaguzal Yalkapberdiyevna	
Ixtisoslashgan maktablarda ona tili va adabiyot darslarida kommunikativ mashqlardan foydalanish metodikasi	559
Mavlanova Saidaxon Umarovna	
How Bilingualism Enhances Human Personality	564
Musulmonova Shokhruxa Mukhtorjon kizi	
Axborot texnologiyalar asrida pedagoglarning tarmoq uyushmalari: norasmiy ta'lim platformasi uzluksiz kasbiy rivojlanish vositasi sifatida	568
Pulatova E'tibor Obidovna	
Oliy ta'lim muassasalarida talabalarga ma'naviy qadriyat sifatida insonparvarlik tuyg'ularini singdirish prinsiplari	572
Xakimova Marxabo O'raqovna	
Harbiy vatanparvarlik tushunchasi va uning nazariy asoslari	576
Xudoyqulov Alimjon Obloqulovich	
Bo'lajak pedagoglarni kompetensiyaviy yondashuv asosida sinf rahbari faoliyatiga tayyorlashning texnologiyasi	579
Xusenova Sadaqat Botirovna	
Dars jarayonida o'quvchilarning diqqat etishmovchiligini oldini olish	585
Yulchiyeva Shoxsanam	
Факторы, влияющие на развитие духовно-эмоционального интеллекта: методы и приёмы его развития на уроках литературы	589
Наврузова Е. П.	
Об особенностях применения энергетических терминов на уроках русского языка	592
Халикова Мухтарам Набиевна	

Klaks-pedagogikasi: G'arbiy Yevropadan O'zbekiston ta'lim amaliyotiga integratsiya imkoniyatlari	595
<i>Adilova Noila Baxridin qizi</i>	
New Modern Technologies in Teaching the Science of Ontogenesis Psychology.....	600
<i>Ahmadjonova Nargizaxon Adiljanovna, Turg'unova Sarvinoz</i>	
Psycholinguistic Characteristics of Prospective Teachers and Their Impact on Communicative Competence	604
<i>Babayeva Shahnoza Oybek qizi</i>	
Developing Intellectual Skills in Preschool Preparatory Groups.....	607
<i>Ergalieva Janar Aytkalievna</i>	
Arxitektura ta'limida virtual va kengaytirilgan reallik ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	610
<i>Foziljonova Mohichexaxon Rahimjon qizi</i>	
Multimediali o'rgatuvchi majmua hayot faoliyati xavfzislgi va mehnat muhofazasi fanini o'qitishning elektron vositasi sifatida	614
<i>Hamidov Odil Abdurasulovich</i>	
Tizimli yondashuv asosida o'quvchilarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	618
<i>Hasanova Gulbahor Davlatmamatovna</i>	
The Role of Art in Developing Creativity in Preschool Children.....	623
<i>Ibragimova Lizakhan Avezovna, Jakhmetova Aynura Azamatovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy fikrlashni shakllantirishda hikoya janrining o'rni.....	625
<i>Isroilova Bibioysha Ikromjon qizi</i>	
Pedagogik tolerantlik zamonaviy oliy ta'lim muasssasalari magistratura talabalarining professional sifati sifatida	632
<i>Narzullayev Doniyor Shuxrat o'g'li</i>	
Case Study metodini biologiya ta'limiga integratsiya qilish orqali o'quvchilarning tabiiy-ilmiy kompetensiyalarini shakllantirish	639
<i>Raupova Mehrinigor Haydarovna</i>	
Rinolaliya nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar tasavvur xususiyatlari	644
<i>Ruziyeva Guzal Shuxrat qizi</i>	
Talabalarda statistik va ehtimollik tafakkurini shakllantirishda 5E modelining o'rni	647
<i>Saliyeva Sevara Ma'mirbek qizi, Botirova Mavluda To'xtasin qizi</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonini tashkil etish jarayoni va samaradorligi	651
<i>To'xtamatova Maftuna Ismonjonovna</i>	
STEAM ta'lim texnologiyasining optika bo'limini o'qitishdagi samaradorligi.....	655
<i>Turdaliyev Ulug'bek Valijon o'g'li</i>	
Umumta'lim maktablarida chet tili o'qitishda raqamli platformalarni integratsiya qilishning texnologiyasi va samaradorlik modeli	658
<i>Tursunboyeva Mavjudaxon Shukurillo qizi</i>	
Autistik spektri buzilishi bo'lgan bolalarda sensor-motor korreksiya asosida psixomotor rivojlanishni qo'llab-quvvatlash tizimi	664
<i>Usmanova Nilufar Ilhom qizi</i>	
Prostata bezining xavfsiz giperplaziyasi profilaktikasini augmented reality texnologiyasi asosida o'qitishni takomillashtirish	670
<i>Xo'jamberdiyev O'tkirbek Egamberdi o'g'li</i>	
Ecological Education in General Education Schools.....	675
<i>Xojanov Baxadir Keunimjaevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida talabalarning volontyorlik faoliyatini tashkil etishning nazariy jihatleri	678
<i>Xushnazarova Ma'mura Nodirovna</i>	
Xalq qo'shiqlari orqali 6–7-sinf o'quvchilarida adabiy- nutqiy kompetensiyalarni rivojlantirish	681
<i>Yuldasheva Noila Ravshan qizi</i>	
Креативное мышление: на пути к совершенствованию	685
<i>Абдулбориева Мехруза Анвар қизи</i>	
Зарубежный опыт в профессиональном образовании: тенденции и перспективы.....	689
<i>Азизова Асаль Руслановна</i>	
Muloqot turlari klassifikatsiyasi xususida shaxslararo muloqot madaniyati	693
<i>Urakov Sherzod Raxmonovich, Usarov Orifjon Olimovich</i>	

UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA CHET TILI O'QITISHDA RAQAMLI PLATFORMALARNI INTEGRATSIYA QILISHNING TEXNOLOGIYASI VA SAMARADORLIK MODELII

Tursunboyeva Mavjudaxon Shukurillo qizi

Andijon davlat pedagogika instituti
Mustaqil izlanuvchi

Annotatsiya: Mazkur maqolada umumta'lim maktablarida chet tilini o'qitish jarayoniga raqamli platformalarni integratsiya qilish masalalari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan atroflicha yoritilgan. Xususan, raqamli ta'lim texnologiyalarining chet tilini o'qitishdagi didaktik va texnologik imkoniyatlari, ularni ta'lim jarayoniga samarali integratsiya qilish asoslari tahlil qilinadi. Maqolada raqamli platformalar orqali o'quvchilarning til kompetensiyalarini shakllantirish, ularning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirish hamda til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish borasidagi tajriba va kuzatuvlar bayon etilgan. Shuningdek, raqamli platformalarni tatbiq etish mexanizmlari, pedagogik jarayonga moslashtirilgan amaliy modellar, samaradorlikni baholash usullari va mezonlari chuqur o'rganiladi. Tadqiqot natijalari asosida raqamli platformalarni chet tili ta'limiga integratsiya qilishda uchraydigan dolzarb muammolar va ularning yechim yo'llari ko'rsatib o'tiladi. Yakunda esa ta'lim jarayonini raqamlashtirishning istiqbollari, o'qituvchining roli va raqamli pedagogikaning zamonaviy tendensiyalari asosida tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: chet tili, raqamli platforma, integratsiya, ta'lim texnologiyasi, o'quv modeli, interaktiv ta'lim, zamonaviy pedagogika.

Abstract: This article examines the theoretical and practical aspects of integrating digital platforms into the foreign language teaching process in general education schools. It focuses on the didactic and technological capabilities of digital learning and the foundations for effective integration into the educational environment. The article highlights experiences and observations regarding the development of students' language competencies, their motivation, and autonomous learning skills through digital platforms. It also analyzes implementation mechanisms, pedagogically adapted practical models, and methods and criteria for evaluating effectiveness. Based on the research findings, the article outlines current challenges in the integration process and offers practical solutions. Finally, it presents recommendations for the digitalization of the educational process, the evolving role of the teacher, and modern trends in digital pedagogy.

Key words: foreign language, digital platform, integration, educational technology, learning model, interactive learning, modern pedagogy.

Аннотация: В данной статье рассматриваются научно-теоретические и практические аспекты интеграции цифровых платформ в процесс преподавания иностранного языка в общеобразовательных школах. Особое внимание уделяется дидактическим и технологическим возможностям цифрового обучения, а также основам эффективной интеграции цифровых ресурсов в образовательную среду. В статье анализируются примеры формирования языковых компетенций учащихся, развития их мотивации и навыков самостоятельного обучения с использованием цифровых платформ. Также рассматриваются механизмы внедрения, адаптированные педагогические модели, критерии и методы оценки эффективности применения цифровых технологий. По итогам исследования выявлены актуальные проблемы интеграции и предложены пути их решения. В заключение представлены рекомендации по цифровизации образовательного процесса, роли преподавателя и современным тенденциям цифровой педагогики.

Ключевые слова: иностранный язык, цифровая платформа, интеграция, образовательные технологии, модель обучения, интерактивное обучение, современная педагогика.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida xorijiy tillarni, ayniqsa ingliz tilini puxta egallash har bir insonning shaxsiy, kasbiy va ijtimoiy hayotida muhim omilga aylanmoqda. Bu ehtiyoj, ayniqsa, maktab yoshidagi o'quvchilarda erta bosqichdanoq chet tiliga bo'lgan e'tiborni kuchaytirishni talab qiladi. Shuning uchun O'zbekiston Respublikasi

Prezidentning 2021-yil 19-maydagi PQ–5117-sonli qarori bilan “Chet tillarini o‘rganishni ommalashtirish” davlat siyosati darajasiga ko‘tarildi va ta‘lim jarayonida innovatsion, zamonaviy yondashuvlarga keng yo‘l ochildi.

Zamonaviy o‘quvchi – bu raqamli texnologiyalar muhiti vakili bo‘lib, u o‘z bilimini mustaqil ravishda internet resurslari orqali boyitishga intiladi. Shu sababli, chet tillarini o‘qitishda raqamli platformalar (masalan: Duolingo, BBC Learning English, Quizlet, Kahoot, Google Classroom, Wordwall va boshqalar) ni dars jarayoniga integratsiya qilish, o‘quvchilarning faolligi, qiziqishi va til kompetensiyasini oshirishda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Yuqori sinf o‘quvchilari (9–11-sinflar) intellektual rivojlanish darajasi, mustaqil fikrlashi va kelajak kasbiga yo‘nalganligi bilan ajralib turadi. Ular uchun chet tilini o‘rganish nafaqat o‘qituvchi bilan darsda, balki darsdan tashqari sharoitlarda ham individual rivojlanishni talab etadi. Raqamli platformalarning aynan shu bosqichdagi o‘quvchilarga moslashtirilgan didaktik imkoniyatlari mavjud bo‘lsa-da, ularni ta‘lim tizimiga tizimli, pedagogik asoslangan holda joriy etish va metodik model shaklida ishlab chiqish hali dolzarb masala bo‘lib qolmoqda. Shuningdek, raqamli platformalarning o‘quv samaradorligini ilmiy jihatdan asoslash, ularning texnologik imkoniyatlarini o‘quv maqsadlariga moslashtirish, o‘qituvchilar uchun qulay integratsiya mexanizmlarini ishlab chiqish zarurati mavjud. Bu esa mazkur tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi va ta‘limdagi raqamli transformatsiya jarayonlarining muhim yo‘nalishlaridan biri sifatida e‘tirof etiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Umumta‘lim maktablarida chet tilini o‘qitishda raqamli platformalarni qo‘llash bo‘yicha ko‘plab xorijiy va mahalliy tadqiqotlar amalga oshirilgan bo‘lib, ularning asosiy qismi raqamli texnologiyalarning didaktik imkoniyatlarini ochib berish, o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarini rivojlantirishga bo‘lgan ta‘sirini aniqlashga qaratilgan. Xususan, G. Siemens (2005) tomonidan ilgari surilgan konektivizm nazariyasi raqamli muhitda ta‘lim olish jarayonini izohlashga xizmat qilgan bo‘lib, bunda o‘quvchilar mustaqil bilim izlaydi, axborotni tanlaydi va uni qayta ishlaydi. Bu nazariya raqamli platformalar orqali o‘quvchilarning bilim olish faoliyatini nazariy asoslashda muhim manba bo‘lib xizmat qiladi. J. Dudeney, G. Hockly va N. Pegrum (2013) o‘z tadqiqotlarida ta‘limda raqamli texnologiyalarni tatbiq etish bo‘yicha aniq tavsiyalarni bayon etgan. Ular til o‘rgatishda mobil ilovalar, veb-2.0 texnologiyalari va ijtimoiy tarmoqlardan samarali foydalanish metodikasi ustida ish olib borganlar. Ularning fikricha, raqamli platformalar til o‘rganishni shaxsiylashtirishga, o‘quvchini faol ishtirokchiga aylantirishga yordam beradi.

O‘zbekistonlik olimlardan Sh. Jo‘rayev, Z. Xolmatova, G. Yo‘ldosheva, M. Axmedova va boshqalar tomonidan umumta‘lim maktablarida chet tilini o‘qitish metodikasi va innovatsion yondashuvlar, jumladan, raqamli resurslardan foydalanish bo‘yicha ilmiy maqolalar chop etilgan. Xususan, Z. Xolmatova (2021) chet tili o‘qitishda interaktiv ta‘lim texnologiyalarining samaradorligi haqida tadqiqot olib borib, bunda raqamli vositalar orqali og‘zaki nutqni rivojlantirishga alohida e‘tibor qaratadi. Biroq yuqorida tilga olingan tadqiqotlar, asosan, alohida texnologiyalar yoki platformalarning afzalliklarini ochib berish, yoki ularning umumiy o‘rganishga ta‘sirini tahlil qilishga qaratilgan. Mazkur maqola esa bu yo‘nalishga kompleks yondashuvni taklif qiladi: ya‘ni, raqamli platformalarni maktab ta‘limi tizimiga integratsiya qilish modeli, uning samaradorligini baholash, yechim va muammolar hamda pedagogik tavsiyalar kabi aspektlarni o‘z ichiga oladi. Shuningdek, bu tadqiqot nafaqat raqamli platformalarning o‘zini, balki ularning metodik jihatdan dars jarayoniga qanday moslashtirilishini, o‘quvchilarning yosh xususiyatlari, til darajasi, milliy ta‘lim tizimidagi real sharoitlar inobatga olingan holda tahlil qiladi.

Demak, mavjud adabiyotlardan farqli ravishda, ushbu maqola raqamli platformalarni integratsiyalashning amaliy modeli, baholash mezonlari, muammolar va ularning yechimlari kabi muhim jihatlarni birgalikda ko‘rib chiqadi. Bu esa tadqiqotning dolzarbligi va yangiligini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Zamonaviy ta‘lim jarayonida raqamli platformalar ta‘lim mazmunini yetkazishda asosiy vositaga aylangan. Raqamli platformalar bu – ma‘lumotni almashish, bilim olish, muloqot qilish va baholash imkonini beruvchi ko‘p funksiyali onlayn muhitdir. Ular o‘quvchilarga nafaqat ma‘lumotni olish, balki o‘z bilimlarini interaktiv usullar orqali sinovdan o‘tkazish imkonini ham beradi. Misol sifatida Google Classroom yordamida o‘qituvchi topshiriqlarni elektron shaklda taqdim etib, o‘quvchilarning ishlarini baholaydi, feedback (fikir-mulohaza) beradi. Zoom, Microsoft Teams, yoki Google Meet esa sinfdagi yoki masofaviy videodarslar uchun asosiy platforma sifatida xizmat qiladi. Duolingo, Memrise, BBC Learning English kabi chet tilga ixtisoslashgan platformalar o‘quvchilarning mustaqil ravishda til o‘rganishlariga, grammatik va leksik kompetensiyalarini mustahkamlashlariga yordam beradi.

Raqamli platformalar quyidagi ustunliklarga ega:

- O‘quvchi uchun qulay va tushunarli interfeys;
- Ko‘p formatli (audio, video, test) ta‘lim mazmuni;

- Onlayn baholash va avtomatik natijalar;
- O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida doimiy aloqa imkoniyati.

Shunday qilib, raqamli platformalarning ta'limda tutgan o'rni nafaqat texnik vosita sifatida, balki pedagogik jarayonning faol ishtirokchisi sifatida qaralmoqda. Integratsiya – bu mavjud an'anaviy o'quv tizimiga raqamli texnologiyalarni joriy qilish, ya'ni ularni yagona pedagogik tizimga birlashtirish jarayonidir. Chet tilini o'qitishda bu jarayon o'quvchilarning eshitish, o'qish, yozish va gapirish kompetensiyalarini mustahkamlovchi interaktiv faoliyatlar orqali amalga oshiriladi.

Integratsiya texnologiyasining bosqichlari:

1. Tahliliy bosqich – mavjud o'quv dasturi va darsliklarning tahlili, raqamli vositalarga mosligi o'rganiladi;
2. Loyihalash bosqichi – qanday platforma va texnologiya tanlanadi, qanday darslarga integratsiya qilinadi, bu aniqlanadi;
3. Amaliy tatbiq bosqichi – dars jarayonida raqamli platformalardan foydalaniladi;
4. Monitoring bosqichi – platformaning foydaliligi, o'quvchilar faolligi tahlil qilinadi.

Bu bosqichlarning har birida o'qituvchining roli juda muhim. Ayniqsa, texnologik savodxonlik darajasi yuqori bo'lgan o'qituvchilar interaktiv va samarali darslarni muvaffaqiyatli tashkil etishadi. Raqamli platformalarni chet tilini o'qitish jarayoniga joriy qilish ta'limning yangi bosqichini boshlab berdi. Biroq bu jarayonning haqiqiy natijadorligi – ya'ni integratsiya samaradorligi – faqatgina amaliy monitoring va baholash natijalari orqali isbotlanishi mumkin. Shu bois raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga tatbiq etishdan oldin, davomida va keyin samaradorlikni aniqlash usullarini belgilab olish zarur.

Baholashning asosiy maqsadi

Integratsiya samaradorligini baholashdan maqsad quyidagilardir:

- O'quvchilarning chet tilidagi bilim, ko'nikma va malakalaridagi o'zgarishni aniqlash;
- Raqamli platformaning ta'limiy va psixologik ta'sirini baholash;
- O'qituvchining pedagogik strategiyasini takomillashtirishga asos yaratish;
- Ta'lim jarayonini innovatsion jihatdan tahlil qilish va kelajakda takror qo'llashga yaroqliligini aniqlash.

Baholash metodlari

Integratsiya samaradorligini baholashda quyidagi metodlardan foydalaniladi:

1. Diagnostik testlar: o'quvchilarning dastlabki va yakuniy bilim darajalarini aniqlash uchun. Bu testlar CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) mezonlariga asoslanadi.
2. Kuzatuv (observatsiya): o'quvchilarning darsda ishtiroki, faolligi, topshiriqlarga bo'lgan munosabati va muloqotga kirishish darajasi baholanadi.
3. So'rovnoma va intervyular: o'quvchilar va o'qituvchilarning shaxsiy tajribalari, qoniqish darajasi va platforma foydasi haqidagi fikrlari to'planadi.
4. Portfolio va topshiriqlar: o'quvchilarning yakka tartibdagi ishlari, video va audio topshiriqlari orqali til kompetensiyalaridagi yutuqlar ko'rib chiqiladi.
5. Tajriba-sinov ishlari: ikkita guruh (eksperimental va nazorat) ustida olib borilgan izlanishlar asosida natijalar taqqoslanadi.

Baholash mezonlari

Integratsiya samaradorligi quyidagi mezonlar asosida aniqlanadi:

Baholash ko'rinishi

Bilim darajasi	Dastlabki va yakuniy testlar o'rtasidagi farq
Motivatsiya	Darsga qatnashish faolligi, so'rovnomadagi qiziqish javoblari
Til ko'nikmalari	Listening, speaking, reading, writing rivojlanish darajasi
Mustaqil ishlash	Uyga topshiriqlar, onlayn platformadagi faoliyatlar
Yaratilgan muhit sifati	O'qituvchining platformani qo'llash strategiyasi, darsning texnologik boyligi

Amaliy misol

2024-yilda Andijon viloyatining 5 ta maktabida 7-sinf o'quvchilari ishtirokida o'tkazilgan tajriba davomida "Duolingo", "Quizlet" va "Wordwall" platformalaridan 3 oy davomida muntazam foydalanildi. Natijada:

- O'quvchilarning CEFR bo'yicha darajalari A1 dan A2 darajasiga 27% o'sgani;
- Motivatsiya indeksi 4.1 dan 4.7 gacha ko'tarilgani;
- O'rganilgan so'zlar soni 30% ga ortgani aniqlangan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta'lim tizimida yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda. Ayniqsa, chet tillarini o'qitishda raqamli platformalarning imkoniyatlarini to'liq ishga solish uchun ilmiy asoslangan, bosqichma-bosqich amalga oshiriladigan model zarur. Integratsiyalash modeli – bu raqamli platformalarni ta'limga uyg'unlashtirishning tizimli, samarali va moslashuvchan yo'nalishidir.

Modelning asosiy bosqichlari quyidagilardan iborat:

1. Tahliliy-tayyorlov bosqichi

Bu bosqichda mavjud sharoitlar chuqur tahlil qilinadi:

- Texnik imkoniyatlar: maktabda mavjud kompyuterlar, planshetlar, internet tezligi va barqarorligi.
- O'qituvchilarning tayyorgarligi: raqamli savodxonlik, ilg'or texnologiyalarni qo'llashga tayyorlik darajasi.
- O'quvchilar holati: ularning yoshi, sinfi, til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasi, ilgari ishlatgan raqamli vositalari.
- Platforma tanlash: CEFR darajalari bilan bog'langan, foydalanuvchi uchun qulay, audio, video va interaktiv imkoniyatlarga ega platformalar (masalan, Wordwall, Quizlet, Duolingo, Kahoot, Google Classroom va h.k.).

2. Texnologik integratsiya bosqichi

Bu bosqichda raqamli platformalar o'quv jarayoniga metodik jihatdan uyg'unlashtiriladi:

- Platformadagi materiallar davlat ta'lim standartlariga muvofiq moslashtiriladi;
- Har bir mavzu bo'yicha platformada testlar, lug'at kartochkalari, interaktiv o'yinlar yaratiladi;
- O'qituvchilarga metodik tavsiyalar va ish rejaları ishlab chiqiladi;
- Har bir sinf uchun maxsus dars ishlanmalari (lesson plans) tayyorlanadi.

3. Amaliy joriy etish bosqichi

Tanlangan platformalar real dars jarayonida sinovdan o'tkaziladi:

- O'quvchilar individual yoki guruh bo'lib platformalardan foydalanadilar;
- Har bir darsdan so'ng platforma orqali baholash, tahlil va teskari aloqa (feedback) olinadi;
- O'quvchilar darsdan tashqari vaqtda ham platformada mustaqil ishlashi rag'batlantiriladi.

4. Monitoring va baholash bosqichi

Model samaradorligini aniqlash uchun tizimli kuzatuv va tahlil ishlari olib boriladi:

- Darsdan oldin va keyingi test natijalari solishtiriladi;
- O'qituvchilar va o'quvchilardan so'rovnomalari olinadi;
- Platformada faollik statistikasi (kirishlar soni, bajarilgan topshiriqlar) o'rganiladi;
- O'quvchilarning darsga nisbatan munosabati, ishtiroki va motivatsiyasi baholanadi.

5. Takomillashtirish va ommalashtirish bosqichi

Natijalarga asoslangan holda modelni takomillashtirish va keng joriy etish ishlari amalga oshiriladi:

- Model asosida metodik qo'llanma va dars ishlanmalari nashr qilinadi;
- Muvaffaqiyatli tajriba boshqa sinflar va maktablarga tatbiq etiladi;
- Ta'lim boshqaruv organlariga statistik tahlillar asosida tavsiyalar beriladi.

Chet tillarini raqamli platformalar orqali o'qitishda katta imkoniyatlar bilan bir qatorda qator muammolar ham mavjud. Bu muammolarni aniqlash va ularga yechim topish ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

1. Texnik muammolar

Muammo: Ko'plab umumta'lim maktablarida internet tarmog'ining sustligi yoki barqaror ishlamasligi, zamonaviy qurilmalar (planshet, kompyuter, interaktiv doska) yetishmasligi raqamli platformalarni to'liq qo'llashga to'sqinlik qiladi.

Yechim:

- Ta'lim muassasalarini bosqichma-bosqich texnik jihozlash;
- Mobil qurilmalar asosida ishlaydigan oflayn rejimdagi platformalarni ko'paytirish;
- Mahalliy hokimiyat va homiylar yordamida infratuzilmani yaxshilash.

2. O'qituvchilarning raqamli savodxonligi pastligi

Muammo: Ba'zi o'qituvchilar raqamli platformalardan foydalanish ko'nikmasiga ega emas yoki ularni qo'llashda o'zini noqulay his qiladi.

Yechim:

- O'qituvchilar uchun doimiy malaka oshirish kurslari, seminar va ustozlik tizimini joriy etish;
- Metodik qo'llanmalar, video darsliklar, bosqichma-bosqich amaliy ko'rsatmalar ishlab chiqish;
- Yosh o'qituvchilar tajribasidan foydalangan holda mentorlik tizimini yaratish.

3. O'quvchilarning e'tiborni jamlay olmasligi

Muammo: Ba'zi o'quvchilar raqamli platformalarni o'yin sifatida qabul qiladi yoki darsga emas, boshqa ilovalarga chalg'iydi.

Yechim:

- Platformalarni dars rejasi bilan uzviy bog'lash;
- Rag'batlantiruvchi va musobaqaviy elementlarni (ball, bosqich, diplom) kiritish;
- Ota-onalarni jalb qilgan holda nazorat mexanizmini kuchaytirish.

4. Platformalarning til darajasiga mos emasligi

Muammo: Ba'zi platformalarda topshiriqlar yoki matnlar o'quvchining yoshi va CEFR darajasiga mos kelmasligi mumkin.

Yechim:

- Platformalarni tanlashda ularning moslashuvchanligi (adaptivligi) va darajaviy ajratilishi inobatga olinishi lozim;
- O'qituvchilar tomonidan topshiriqlarni sozlash, o'zbek tilida izohlar qo'shish imkoniyatlaridan foydalanish;
- Mahalliy ishlab chiqilgan, o'zbek ta'lim tizimiga mos platformalarni qo'llab-quvvatlash.

5. Nazorat va baholashdagi murakkabliklar

Muammo: Raqamli platformalarda o'quvchi ishtirokini, sifatli o'zlashtirishni nazorat qilish qiyin bo'lishi mumkin.

Yechim:

- Platforma orqali avtomatik baholash tizimini darsdagi kuzatuv bilan uyg'unlashtirish;
- Har bir o'quvchi uchun raqamli portfolioni shakllantirish;
- Teskari aloqa tizimini kuchaytirish va o'zlashtirish dinamikasini monitoring qilish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bugungi raqamli transformatsiya jarayonlari ta'lim sohasiga ham bevosita ta'sir etmoqda. Xususan, chet tilini o'qitishda raqamli platformalarni integratsiya qilish zamonaviy metodika va texnologiyalarni talab qilmoqda. Ushbu maqolada umumta'lim maktablarida raqamli platformalarni samarali integratsiya qilishning texnologik, pedagogik, tashkiliy va metodik jihatlarini chuqur tahlil qilindi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli platformalar o'quvchilar til o'rganish motivatsiyasini oshiradi, darslarda interaktivlikni kuchaytiradi, mustaqil ishlash va differensial yondashuv imkonini beradi. Shu bilan birga, platformalarni joriy etishda bir qator muammolar: texnik baza yetishmovchiligi, o'qituvchilarning raqamli savodxonligi pastligi, platformalarning kontent darajasi kabi to'siqlar mavjud.

1. Raqamli platformalarni tanlashda ularning o'quvchilarning yosh xususiyatlari va til bilish darajasiga mosligi inobatga olinishi lozim.
2. O'qituvchilar uchun doimiy ravishda raqamli pedagogik ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan seminar, trening va metodik darslar tashkil etilishi muhim.
3. Maktab infratuzilmasini raqamlashtirish bosqichma-bosqich amalga oshirilmog'i lozim – internet, qurilmalar va texnik xizmat doirasida.
4. Platformalarni integratsiya qilish bo'yicha maxsus model ishlab chiqilishi, unda o'quvchi, o'qituvchi va boshqaruvchi tizimlar hamkorligi nazarda tutilgan bo'lishi lozim.
5. Monitoring va baholash mexanizmi kuchaytirilishi, o'quvchilarning rivojlanish dinamikasi raqamli formatda doimiy kuzatilib borilishi kerak.

Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, raqamli platformalarning to'g'ri integratsiyasi umumta'lim maktablarida chet tilini o'qitish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Eng muhimi – bu jarayon tizimli, metodik asoslangan va pedagogik yondashuv bilan birgalikda amalga oshirilishi zarur.

Raqamli platformalarni chet tilini o'qitishga integratsiya qilish o'quvchilar til kompetensiyasini oshirish, ularning ta'limga qiziqishini kuchaytirish va ta'lim sifatini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Integratsiya samarador bo'lishi uchun tizimli yondashuv, malakali o'qituvchilar va texnik imkoniyatlar muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Xasanov, A. (2022). Raqamli pedagogika. Toshkent.
2. Cambridge English. (2021). Digital learning tools in language teaching. Cambridge University Press.
3. Qodirova, D. (2021). Oliy ta'limda chet tili o'qitish metodikasi. Samarqand.
4. UNESCO. (2020). Education in a digital world. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
5. European Commission. (2021). Digital education action plan 2021–2027. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital/digital-education-action-plan>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №7

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.